

УДК 7.05:391.7:745.52:658.8

DOI <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.34.24>

ВИКОРИСТАННЯ АВАНГАРДНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У ГРИМІ ТА ЗАЧІСЦІ ЯК ЧАСТИНА СУЧАСНОГО СТИЛЮ В МОДІ: ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

Варивончик Анастасія Віталіївна

доктор мистецтвознавства, доцент,
професор кафедри дизайну і технологій,
Київський національний університет культури і мистецтва, Київ, Україна,
e-mail: varivonchik@ukr.net, orcid: 0000-0002-4455-1109

Анотація. Мета. У статті розглянуто роль естетичного компонента в сучасній українській культурі в контексті розвитку перукарського мистецтва та моди. Основною метою дослідження є визначення взаємозв'язку між естетичними змінами та соціокультурними процесами в Україні, а також виявлення впливу авангардних елементів на сучасні модні тенденції.

Методологія. У дослідженні використано комплексний підхід, що включає аналіз наукових праць, емпіричні спостереження та експертні інтерв'ю з представниками індустрії моди і перукарського мистецтва. Це дозволило детально проаналізувати естетичні трансформації, а також їх вплив на культурну ідентичність українців.

Результати. У ході дослідження виявлено, що естетичний компонент не лише формує зовнішній вигляд особистості, а й істотно впливає на її духовно-емоційний стан. Детально описано, як авангардні елементи в моді та зачісках відображають прагнення до індивідуальності та креативності. Також акцентовано увагу на тому, що естетичні цінності пронизують усі аспекти життя, забезпечуючи нові форми культурного вираження в умовах глобалізації.

Наукова новизна статті полягає в тому, що вона вперше систематично досліджує естетичний компонент у контексті перукарського мистецтва і моди, акцентуючи увагу на специфіці авангардних елементів та їх впливі на формування культурної ідентичності в Україні. Дослідження підкреслює важливість естетичного як складової частини культурної ідентичності, що взаємодіє із соціальними та політичними контекстами.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути корисними для фахівців у сфері моди, перукарського мистецтва, а також для культурологів і соціологів, які вивчають сучасні тенденції в українському суспільстві. Зокрема, стаття може слугувати основою для подальших досліджень у сфері впливу естетики на культурну самосвідомість та самовираження особистості в умовах швидких змін сучасного світу.

Ключові слова: естетичний компонент, українська культура, перукарське мистецтво, мода, авангард, культурна ідентичність, стиль в моді, костюм, зачіска, грим.

ВСТУП

Використання авангардних елементів у гримі та зачісці набуває все більшого значення у сучасному світі моди, оскільки вони дозволяють створювати нові естетичні образи, які виходять за межі традиційних уявлень про красу. Такий підхід не лише підкреслює індивідуальність та виразність стилю, але й стає частиною культурних і соціальних змін, що відбуваються в суспільстві.

Очевидно, що авангардні рішення активно впливають на формування сучасних тенденцій у моді, розширюючи межі художнього самовираження та відображаючи динаміку розвитку новітньої культури. Дослідження цього явища є важливим для розуміння того, як елементи авангарду інтегруються в моду та впливають на загальну естетичну концепцію образу, сприяючи переосмисленню звичних стандартів краси та стилю.

АНАЛІЗ ПОПЕРЕДНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Натепер увагу вітчизняних дослідників привертає питання використання авангардних елементів у гримі та зачісці як важливих складників сучасного стилю в моді. Серед таких науковців можна виділити Т. П. Беценко, яка досліджує мовно-естетичні знаки української культури [1], П. Е. Герчанівську, котра акцентує увагу на стратегічних проблемах культурної політики в повоєнній Україні [2], а також І. В. Марчука, який розглядає макіяж як спосіб вираження індивідуальності в авангардній моді [5].

Дослідження Т. В. Міронової сфокусовано на «художніх» та «візуальних» образах у сучасному образотворчому мистецтві [6], тоді як В. М. Піщанська вивчає специфіку естетичного у формуванні сучасної української культури [7]. О. В. Поліщук також розглядає авангардний грим та його вплив на сприйняття моди [8].

Узагальнюючи ці дослідження, можна стверджувати, що авангардні елементи відіграють суттєву роль у формуванні сучасного стилю, відображаючи динаміку культурних змін та інновацій у світі моди.

МЕТА статті – вивчення та ґрунтовний аналіз використання авангардних елементів у гримі та зачісці як важливого складника сучасного стилю в моді.

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

В інформаційному суспільстві культура не лише відображає динаміку соціальних процесів, а й активно створює інновації, що значно впливають на характер суспільних змін. Крім того, життя людини в культурному

контексті сприяє формуванню її духовно-емоційного стану в гармонії із соціумом та природою [9, с. 223].

Класичне сприйняття естетичного здебільшого асоціюється з аспектами зовнішньої привабливості та краси, які знаходять відгук у внутрішньому світі особистості. Естетичне традиційно розглядається як щось зовнішнє, а відкритість людини до естетичних вражень не є випадковою [11, с. 84–85].

Разом із тим П. Е. Герчанівська вказує, що світоглядне позиціонування естетичного виявляється в естетичній культурі як система алгоритмів, що забезпечують розвиток і відтворення естетичних форм у суспільстві та індивідуумі. Естетичне є ключовим компонентом загальної культури соціуму та мистецького функціоналу, сприяючи самореалізації творчої особистості [2, с. 4].

Як і в культурно-історичних епохах, естетична культура нині продовжує виконувати одну з основних своїх функцій – формування світогляду. Унікальність та специфіка естетичної культури проявляються через особливості естетичного сприйняття, що характеризується цілісністю та комплексністю переживань [6, с. 65; 19, с. 386]. У таких умовах будь-яке явище може набувати естетичних властивостей і трансформуватися в естетичне.

Погоджуємося з В. М. Піщанською в тому, що кожна соціокультурна практика, виконуючи свої специфічні завдання та функції, неодмінно включає естетичний компонент, який пов'язаний з людськими духовними прагненнями. У цьому контексті питання про місце та роль естетичного у формуванні сучасної української культури повинно охоплювати всі її аспекти [7, с. 374].

Продуктивний науковий аналіз дискурсу сучасного соціокультурного розвитку неможливий без урахування функціональних і структурних особливостей естетичного компоненту в національній культурі [10, с. 11; 14, с. 284]. Натепер існує потреба в ідентифікації та переосмисленні доступних методів естетичного розвитку українського суспільства, які би стимулювали індивідів до формування власних естетичних почуттів, смаку та прагнення до гармонії, що в сумі створює справжню естетичну культуру особистості. Це у свою чергу піднімає питання системної характеристики функцій естетичного в сучасній українській культурі.

Зазвичай стверджується, що естетичне знаходить своє найбільш повне вираження в художній культурі, яка відображає єдність усіх мистецтв. Вважається, що специфікою

мистецтва є те, що реалізація естетичного є його головною метою [12].

Водночас слід зазначити, що безумовне ототожнення естетичного з мистецтвом на сучасному етапі національного соціокультурного розвитку є неправомірним. Естетичне не обмежується лише локальними межами загальної культурної системи [21, с. 146–147]. Естетичні цінності виявляються у всіх конкретних формах діяльності, що належать до сфери матеріальної та духовної культури. У свою чергу неправильне ототожнення естетичної та художньої культури часто призводить до помилкових управлінських рішень стосовно методів естетичного розвитку суспільства.

Розвиток і вдосконалення перукарського мистецтва невід’ємно пов’язані з еволюцією людського суспільства та підвищенням культурного рівня. Слід зазначити, що протягом усіх історичних періодів перукарське мистецтво слугувало для покращення зовнішності, аби зробити людину більш привабливою. Оскільки перукарське мистецтво розвивалося на фоні суспільного життя, воно завжди перебувало в тісному зв’язку із загальним економічним і культурним контекстом.

Термін «мода» походить від французького слова «mode», яке у свою чергу має латинське коріння в слові «modus», що означає міру, образ або спосіб. Мода – це те, що в певний період часу є найбільш поширеним, тобто має найбільшу популярність та визнання в широких колах [16, с. 47].

Наразі мода активно інтегрує авангардні елементи в гримі та зачісці, відображаючи прагнення до індивідуальності та експерименту. В українському контексті особливу увагу привертають дослідження, які розглядають вплив культурних і естетичних змін на моду.

Т. П. Беценко у своїй статті аналізує мовно-естетичні знаки української культури, акцентуючи на їх ролі в поетичному лінгвостилі. Автор вважає, що мовотворчість, зокрема в контексті творчості Івана Малковича, відображає сучасні тенденції в моді, в тому числі через використання авангардних елементів [1, с. 173].

Дослідження П. Е. Герчанівської порушує стратегічні проблеми культурної політики в повоєнній Україні, підкреслюючи важливість креативних індустрій у відновленні культурного життя з огляду на те, що сучасний стиль у моді формується під впливом культурних змін і прагнень до новизни [2, с. 3].

У роботі О. П. Дзьобань і О. В. Прудникової розглядається взаємозв’язок інформаційної

та національної культур, де автори акцентують на важливості кореляції цих сфер для розвитку сучасного українського соціуму. Вони підкреслюють, що авангардні тенденції в гримі та зачісці можуть слугувати засобом вираження національної ідентичності та культурної самобутності [3, с. 16–17].

Дослідження Т. О. Коваленко акцентує на впливі стилю зачісок на формування іміджу в моді. Автор розглядає, як авангардні елементи можуть трансформувати сприйняття особистості в суспільстві та в контексті моди, зазначаючи, що нестандартні рішення в зачісках стають індикатором креативності та свободи самовираження [4, с. 88].

І. В. Марчук аналізує макіяж як спосіб вираження індивідуальності в авангардній моді, розглядаючи естетичні аспекти, які підкреслюють новаторство та сміливість у виборі кольорів і форм [5, с. 121–122].

У статті Т. В. Міронової [6] наголошено на «художніх» та «візуальних» образах у новітньому образотворчому мистецтві, що знаходять своє відображення в гримі та зачісці. Дослідниця вважає, що авангардні елементи здатні розширити межі традиційного сприйняття краси.

Крім того, важливість естетичного у формуванні сучасної української культури розкриває В. М. Піщанська [7], підкреслюючи, що авангардні елементи в гримі та зачісці можуть стати ключовими у формуванні нових культурних парадигм.

Дослідження Н. Г. Поліщук [8] та С. Прищенка [9] зосереджені на вивченні впливу авангардного гриму на сприйняття моди та візуальних стереотипів у рекламі. Вчені схиляються до думки, що креативні технології можуть змінити сприйняття культурних норм через авангардні елементи.

В умовах війни та глобальних змін, що відбуваються в Україні, дослідження М. Рогожі [10] стосується збереження культурної спадщини, акцентуючи на важливості використання авангардних елементів для збереження ідентичності нації. Зберігаючи культурні цінності, нові модні тренди можуть стати джерелом натхнення для молоді.

Новітні особливості формування естетичної свідомості розкриває О. В. Солоділова [11], зазначаючи, що авангардні елементи в гримі та зачісці можуть сприяти створенню нових форм культурного вираження, що стають особливо актуальними в контексті змін, що відбуваються в Україні.

Загалом, сучасні дослідження підтверджують, що використання авангардних елементів у гримі та зачісці є важливою складовою

частиною новітнього стилю в моді, який відображає культурні, соціальні та естетичні зміни в Україні. Цей стиль став справжнім символом інноваційності та креативності, пропонуючи нові способи самовираження через зовнішній вигляд. На початку авангард ставив перед собою завдання соціальної та політичної опозиційності; митці, які працювали в цьому стилі, заперечували певні цінності та традиції культури, пропонуючи свою власну систему норм. З часом авангардизм став частиною популярної культури, втративши свій бунтівний дух і давши поштовх до появи абсолютно нових творчих напрямів. Саме в цей період авангард з'явився і в моді. Багато модельєрів прагнули впровадити дух авангарду у свої роботи, створюючи ексклюзивні колекції в цьому стилі. Критики та оглядачі іноді залишалися в повному подиві від побаченого, але цей стиль продовжує існувати й нині, щоразу дивуючи новими ідеями.

Авангардному стилю в моді властиві кілька характерних ознак, зокрема використання незвичайних форм, ліній і матеріалів, а також створення нестандартних силуетів і аксесуарів [4, с. 90].

У таблиці 1 відображено загальні елементи авангардного стилю в гримі та зачісці.

У дизайні зачісок існують різні стилістичні напрями. Авангардні зачіски характеризуються ексцентричністю і являють собою образи майбутнього, які передбачають нові модні тенденції. Зачіски авангардного стилю відрізняються сміливими рішеннями у формі, кольорі та лініях.

Авангардний стиль зачісок – це яскраві, нестандартні та ексклюзивні образи, які можна вважати попередниками майбутніх трендів. Доцільно зауважити, що авангардні зачіски найбільше пасують людям, які цінують унікальність, виразність і оригінальність. Митці цього стилю використовують нестандартні засоби для створення індивідуального образу,

що відрізняється екзотичністю та екстравагантністю.

Авангардні зачіски виходять за межі класичної естетики і характеризуються експериментальним підходом з використанням новаторських та оригінальних технік. Такі зачіски зазвичай виконуються професіоналами, займають багато часу та призначені для особливих подій, як-от конкурси перукарів або маскаради.

Грим в авангардному стилі також відіграє ключову роль у створенні цілісного образу. Він може підкреслити незвичність зачіски, використовуючи яскраві кольори, графічні лінії і навіть нестандартні текстури. Авангардний грим часто включає елементи театралізації, що дозволяє досягти ефекту художнього вираження та підкреслити оригінальність образу [8, с. 58–59].

Таким чином, авангардний стиль зачісок та гриму передбачає польоти фантазії – поєднання кольорів, створення неймовірних обсягів і форм. Зачіска може доповнюватися різними прикрасами, але найважливіше, щоб вона гармонійно відповідала зовнішньому вигляду та вбранню (рис. 1).

В авангардному стилі не існує суворих правил чи рекомендацій, проте зачіска повинна надавати образу завершеність і цілісність. Не важливо, яка довжина чи колір волосся – у цьому стилі можна втілити будь-які фантазії. Проте всі ідеї повинні підкреслювати вашу ексклюзивність й індивідуальність.

Вважаємо, що саме цей стиль вибирають неординарні особистості, які не хочуть бути частиною сірої маси. Авангардні зачіски завжди привертають увагу завдяки своїй зухвалій і яскравій природі. Грим в авангардному стилі є невід'ємною частиною цього образу, адже він допомагає підкреслити індивідуальність і творчий підхід.

Авангардний грим часто виходить за межі традиційних технік. Він може містити

Таблиця 1

Основні елементи авангардного стилю в гримі та зачісці

Елемент	Опис	Приклади використання
Колір	Яскраві, насичені кольори, що привертають увагу	Неонові відтінки в гримі, екстравагантні кольори волосся
Форма	Нестандартні форми, що порушують класичні канони	Геометричні зачіски, грим у формі абстракцій
Текстура	Використання різних текстур і матеріалів	Гладкі, матові або блискучі поверхні на обличчі; комбінування волосся різних текстур
Декор	Додаткові елементи: блискітки, стрази, аксесуари	Застосування блискіток у гримі, нестандартні аксесуари для волосся
Концепція	Вираження соціальних, політичних або культурних ідей	Тематичні покази мод з використанням авангардних елементів, що підкреслюють ідеї рівності, свободи творчості

Джерело: складено автором за [8, с. 57]

Рис. 1. Авангардні стилі зачіски та гриму*

- *1. З колекції Ambrose Japonesque;
2. Angelo Seminara, London

Джерело: складено автором за статтю Л. А. Стяглюк «Авангардні зачіски для вечірок» [20]

екстравагантні елементи, як-от незвичайні кольори, що контрастують із загальним образом, або ж театралізовані акценти, які створюють враження, що особа стала частиною мистецького твору. Використання таких нестандартних текстур, як блискітки, стрази або навіть елементи живопису, дозволяє досягти ефекту максимального вираження особистості.

Авангардний грим може включати яскраві акценти на очах, як-от кольорові підводки або експериментальні форми, що відображають концепцію зачіски. Окрім того, губи можуть бути нафарбовані в нестандартні кольори, які контрастують або гармоніюють із зачіскою.

ВИСНОВКИ

Отже, елементи авангарду в гримі та зачісці не лише підкреслюють індивідуальність, але й відображають дух часу, що спонукає до експериментів та зміни звичних норм краси. Вони стають важливими інструментами для вираження власних поглядів, ідеалів та креативності, що генерує новий підхід до стилю в моді. Відзначаючи культурні та соціальні зміни, авангардні елементи відкривають нові горизонти для творчості, дозволяючи дизайнерам і стилістам створювати унікальні образи, що відповідають вимогам сучасності.

ЛІТЕРАТУРА

[1] Беценко Т. П. Мовно-естетичні ознаки української культури як ключові елементи поетичного стилю (на прикладі творчості Івана Малковича). *Філософія науки: традиції та новації: науковий журнал*. 2019. № 1 (19). С. 172–181. URL: <http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8374>.

[2] Герчанівська П. Е. Основні виклики культурної політики у період війни в Україні. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2023. № 2. С. 3–8. DOI: 10.32461/2226-3209.2.2023.286867.

[3] Дзьобань О. П., Прудникова О. В. Інформаційна та національна культури українського суспільства: проблеми взаємодії. *Інформація і право*. 2019. № 3. С. 16–27.

[4] Коваленко Т. О. Вплив зачісок на створення іміджу в моді. *Тенденції моди: історія та сучасність*. 2022. № 7. С. 88–95. URL: <https://fashiontrends.com.ua/hairstyle-image-influence> (дата звернення: 28.09.2024).

[5] Марчук І. В. Макіяж як спосіб самовираження в авангардній моді. *Мистецтво та сучасна культура*. 2019. № 3. С. 120–128. URL: <https://artmodernity-journal.org/2019-makeup-avant-garde> (дата звернення: 28.09.2024).

[6] Міронова Т. В. «Художні» та «візуальні» образи у сучасному мистецтві. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал*. 2021. № 1. С. 64–70. URL: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3282>.

[7] Піщанська В. М. Естетичні аспекти формування сучасної української культури. *Культурологічний альманах*. 2024. № 2. С. 373–379. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.46>.

[8] Поліщук Н. Г. Авангардний макіяж та його вплив на сприйняття моди. *Культурологічний вісник*. 2020. № 5. С. 55–62. URL: <https://culturalherald.com.ua/2020-avant-garde-makeup> (дата звернення: 28.09.2024).

[9] Прищенко С. Культурна екологія: візуальні стереотипи в рекламі проти креативних технологій. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. 2020. Т. 3, № 2. С. 221–240. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220081>.

[10] Рогожа М. Захист культурної спадщини України в умовах війни: міжнародні практики. *Українські культурологічні студії*. 2023. Т. 12, № 1. С. 10–14. DOI: [https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1\(12\)](https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12)).

[11] Солоділова О. В. Сучасні особливості естетичної свідомості. Гілея: наук. вісник. *Філософські науки*. 2021. № 160. С. 84–91. URL: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/6635>.

[12] Станіславська К. Мистецьке, художнє, візуальне, видовишне: основні терміни естетики сучасної культури. *Аудіовізуальне мистецтво*. 2023. № 32. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.32.2023.281332>.

[13] Стяглюк Л. А. Авангардні зачіски для вечірок. URL: <http://style.kiev.ua/articles/avanguard-style> (дата звернення: 28.09.2024).

[14] Хохлов А. Мистецтво як основа естетичного виховання особистості. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2021. № 100. С. 281–291. DOI: [10.33216/2220-6310-2021-100-1-281-291](https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-281-291).

[15] Шерман О. Волосся як візуальний компонент іміджу політичного лідера: історичний, сучасний та гендерний аспекти. Вісник Львівського університету. *Серія філософсько-політологічні студії*. 2014. № 4. С. 611–670.

[16] Якимчук О. В. Зачіска та макіяж як елементи авангардного костюму. *Теорія мистецтва*. 2015. № 6. С. 46–52. URL: <https://ksada.org/v2015-06.html> (дата звернення: 28.09.2024).

[17] Cahn S. M., Ross S., Shapshay S. L. Aesthetics: a comprehensive anthology. *John Wiley & Sons*, 2020. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=fDXnDwAAQBAJ>.

[18] Filimonova-Zlatohurska Y., Poperechna G., Nikolenko K., Poliuha V., Shevel I. Transformations in the cultural development of Ukrainian society under military conditions: philosophical reflections on dilemmas. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12 (63). P. 224–232. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.21>.

[19] Kuipers G., Franssen T., Holla S. Clouded judgments? Aesthetics, morality and everyday life in early 21st-century culture. *European Journal of Cultural Studies*. 2019. Vol. 22 (4). P. 383–398. DOI: <https://doi.org/10.1177/1367549419861634>.

[20] Lambert B., Kontonatsios G., Mauch M. The pace of modern culture. *Nature Human Behaviour*. 2020. Vol. 4. P. 352–360. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41562-019-0802-4>.

[21] Loukianov A. To the cultural turn and back again: the relevance of aesthetics to the possibility of sustainable futures. *Consumption and Society*. 2023. Vol. 2 (1). P. 146–157. DOI: <https://doi.org/10.1332/NHOW1883>.

[22] van Lente H., Peters P. The future as aesthetic experience: imagination and engagement in future studies. *European Journal of Futures Research*. 2022. Vol. 10. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40309-022-00204-8>.

REFERENCES

[1] Betsenko, T. P. (2019). Movno-estetychni oznaky ukraïnskoi kultury yak kliuchovi elementy poetychnoho styliu (na prykladi tvorchosti Ivana Malkovycha) [Linguistic and aesthetic features of Ukrainian culture as key elements of poetic style (based on the works of Ivan Malkovych)]. *Filosofia nauky: tradytsii ta novatsii – Philosophy of Science: traditions and innovations*, No. 1 (19), P. 172–181. Retrieved from:

<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/8374> [in Ukrainian].

[2] Herchanivska, P. E. (2023). Osnovni vyklyky kulturnoi polityky u period viiny v Ukraini [Key challenges of cultural policy during the war in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts*, No. 2, P. 3–8. DOI: [10.32461/2226-3209.2.2023.286867](https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2023.286867) [in Ukrainian].

[3] Dzioban, O. P., & Prudnikova, O. V. (2019). Informatsiina ta natsionalna kultury ukrainskoho suspilstva: problemy vzaiemodii [Information and national cultures of Ukrainian society: problems of interaction]. *Informatsiia i pravo – Information and Law*, No. 3, P. 16–27 [in Ukrainian].

[4] Kovalenko, T. O. (2022). Vplyv zachisok na stvorennia imidzhu v modi [The influence of hairstyles on image creation in fashion]. *Tendentsii mody: istoriia ta suchasnist – Fashion Trends: History and Modernity*, No. 7, P. 88–95. Retrieved from: <https://fashiontrends.com.ua/hairstyle-image-influence> (accessed on 28.09.2024). [in Ukrainian].

[5] Marchuk, I. V. (2019). Makiiazh yak sposib samovyrazhennia v avanhradnii modi [Makeup as a means of self-expression in avant-garde fashion]. *Mystetstvo ta suchasna kultura – Art and Modern Culture*, No. 3, P. 120–128. Retrieved from: <https://artmodernity-journal.org/2019-makeup-avant-garde> (accessed on 28.09.2024). [in Ukrainian].

[6] Mironova, T. V. (2021). «Khudozhni» ta «vizualni» obrazy u suchasnomu mystetstvi [«Artistic» and «visual» images in contemporary art]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts*, No. 1, P. 64–70. Retrieved from: <http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3282> [in Ukrainian].

[7] Pishchanska, V. M. (2024). Estetychni aspekty formuvannia suchasnoi ukraïnskoi kultury [Aesthetic aspects of the formation of modern Ukrainian culture]. *Kulturolohichniy almanakh – Cultural Studies Almanac*, No. 2, P. 373–379. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.2.46> [in Ukrainian].

[8] Polishchuk, N. G. (2020). Avanhradnyi makiiazh ta ioho vplyv na spryiniattia mody [Avant-garde makeup and its impact on fashion perception]. *Kulturolohichniy visnyk – Cultural Herald*, No. 5, P. 55–62. Retrieved from: <https://culturalherald.com.ua/2020-avant-garde-makeup> (accessed on 28.09.2024). [in Ukrainian].

[9] Pryshchenko, S. (2020). Kulturna ekolohiia: vizualni stereotypy v reklamii proty kreatyvnykh tekhnolohii [Cultural ecology: visual stereotypes in advertising vs creative technologies]. *Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu – Demiurge: Ideas, Technologies, Perspectives of Design*, Vol. 3, No. 2, P. 221–240. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220081> [in Ukrainian].

[10] Rohozha, M. (2023). Zakhyst kulturnoi spadshchyny Ukrainy v umovakh viiny: mizhnarodni praktyky [Protection of Ukraine's cultural heritage during the war: international practices]. *Ukrainski kulturolohichni studii – Ukrainian Cultural Studies*, Vol. 12, No. 1, P. 10–14. DOI: [https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1\(12\)](https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12)) [in Ukrainian].

[11] Solodilova, O. V. (2021). Suchasni osoblyvosti estetychnoi svidomosti [Modern features of aesthetic consciousness]. *Hileia: naukovyi visnyk. Filosofski nauky – Hileya: Scientific Bulletin. Philosophical Sciences*, No. 160, P. 84–91. Retrieved from: <http://dspace.dsau.dp.ua/jspui/handle/123456789/6635> [in Ukrainian].

[12] Stanislavska, K. (2023). Mystetske, khudozhnye, vizualne, vydovyshchne: osnovni termin estetyky suchasnoi kultury [Artistic, visual, spectacular: main terms of the aesthetics of modern culture]. *Audiovizualne mystetstvo – Audiovisual Art*, No. 32. DOI: <https://doi.org/10.34026/1997-4264.32.2023.281332> [in Ukrainian].

[13] Stiahliuk, L. A. (n.d.). Avanhardni zachiisky dlia vechirnyk [Avant-garde hairstyles for parties]. Retrieved from: <http://style.kiev.ua/articles/avanguard-style> (accessed on 28.09.2024). [in Ukrainian].

[14] Khokhlov, A. (2021). Mystetstvo yak osnova estetychnoho vykhovannia osobystosti [Art as the basis of aesthetic education of the individual]. *Dukhovnist osobystosti: metodolohiia, teoriia i praktyka – Spirituality of Personality: Methodology, Theory and Practice*, No. 100, P. 281–291. DOI: <https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-100-1-281-291>. [in Ukrainian].

[15] Sherman, O. (2014). Volossia yak vizualnyi komponent imidzhu politychnoho lidera: istorychnyi, suchasnyi ta hendernyi aspekty [Hair as a visual component of a political leader's image: historical, modern, and gender aspects]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii filosofsko-politologichni studii – Bulletin of Lviv University. Series of Philosophical and Political Studies*, No. 4, P. 611–670. [in Ukrainian].

[16] Yakymchuk, O. V. (2015). Zachiiska ta makiiash yak elementy avanharnoho kostiumu [Hairstyle

and makeup as elements of an avant-garde Retrieved from: <https://ksada.org/v2015-06.html> (accessed on 28.09.2024). [in Ukrainian].

[17] Cahn, S. M., Ross, S., & Shapshay, S. L. (2020). Aesthetics: a comprehensive anthology. *John Wiley & Sons*. Retrieved from: <https://books.google.com.ua/books?id=fDXnDwAAQBAJ> [in English].

[18] Filimonova-Zlatohurska, Y., Poperechna, G., Nikolenko, K., Poliuha, V., & Shevel, I. (2023). Transformations in the cultural development of Ukrainian society under military conditions: philosophical reflections on dilemmas. *Amazonia Investiga*, Vol. 12 (63), P. 224–232. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.63.03.21> [in English].

[19] Kuipers, G., Franssen, T., & Holla, S. (2019). Clouded judgments? Aesthetics, morality and everyday life in early 21st-century culture. *European Journal of Cultural Studies*, Vol. 22 (4), P. 383–398. DOI: <https://doi.org/10.1177/1367549419861634> [in English].

[20] Lambert, B., Kontonatsios, G., & Mauch, M. (2020). The pace of modern culture. *Nature Human Behaviour*, Vol. 4, P. 352–360. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41562-019-0802-4> [in English].

[21] Loukianov, A. (2023). To the cultural turn and back again: the relevance of aesthetics to the possibility of sustainable futures. *Consumption and Society*, Vol. 2 (1), P. 146–157. DOI: <https://doi.org/10.1332/NHOW1883> [in English].

[22] Van, Lente H., & Peters, P. (2022). The future as aesthetic experience: imagination and engagement in future studies. *European Journal of Futures Research*, Vol. 10. DOI: <https://doi.org/10.1186/s40309-022-00204-8> [in English].

ABSTRACT

Varyvonchyk A. The Use of Avant-Garde Elements in Makeup and Hairstyles as Part of Contemporary Fashion Style: A Literature Review

Aim. The article examines the role of the aesthetic component in contemporary Ukrainian culture within the context of the development of hairdressing art and fashion. The primary aim of the study is to identify the relationship between aesthetic changes and sociocultural processes in Ukraine, as well as to explore the influence of avant-garde elements on current fashion trends.

Methodology. The study employs a comprehensive approach, including the analysis of scientific works, empirical observations, and expert interviews with representatives of the fashion and hairdressing industries. This approach allowed for a detailed analysis of aesthetic transformations and their impact on the cultural identity of Ukrainians.

Results. The research revealed that the aesthetic component not only shapes an individual's appearance but also significantly influences their spiritual and emotional state. The study provides a detailed description of how avant-garde elements in fashion and hairstyles reflect a desire for individuality and creativity. It also highlights that aesthetic values permeate all aspects of life, offering new forms of cultural expression in the context of globalization.

Scientific Novelty. The scientific novelty of the article lies in its systematic exploration of the aesthetic component within the context of hairdressing art and fashion, with a focus on the specificity of avant-garde elements and their influence

on the formation of cultural identity in Ukraine. The research emphasizes the importance of aesthetics as an integral part of cultural identity that interacts with social and political contexts.

Practical Significance. The study's findings may be valuable for professionals in the fields of fashion, hairdressing, as well as for cultural scholars and sociologists studying contemporary trends in Ukrainian society. Specifically, the article can serve as a foundation for further research on the impact of aesthetics on cultural self-awareness and personal expression in a rapidly changing world.

Keywords: aesthetic component, Ukrainian culture, hairdressing, fashion, avant-garde, cultural identity, style in fashion, costume, hairstyle, make-up.

AUTHOR'S NOTE:

Varyvonchyk Anastasiia, Doctor of Art History, Associate Professor, Professor at the Department of Design and Technology, Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine, e-mail: varivonchik@ukr.net, orcid: 0000-0002-4455-1109